

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2018/19:18

Fredagen den 25 januari

§ 1 Jordbruk och fiske

Statsrådet Jennie Nilsson

Åtterrappport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 17–18 december 2018

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 28 januari 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar den nya landsbygdsministern välkommen till EU-nämnden för första gången. Det är roligt att ha dig här. Det gäller såklart även dina medarbetare, som inte alla är här för första gången. Ni är mycket välkomna hit.

Vi börjar som vanligt med åtterrapporten. Har ministern något att säga om detta?

Anf. 2 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Tack så mycket! Om det är okej tar jag bara någon minut för att säga att jag är glad över att vara här och över det uppdrag jag har fått. Jag kommer ju från riksdagen och känner till vissa utskott, de jag har suttit i. Men ni som har suttit i riksdagen länge vet att det även mellan utskotten skiljer sig stort åt vad gäller kultur, begrepp och annat. Jag håller alltså på och gör lathundar och översätter ord just nu. Det har jag fått göra varje gång jag har bytt utskott. EU-nämnden är helt ny för mig. Jag hoppas därför att ni är tydliga med om ni förväntar er att man ska uppträda på ett annat sätt än vad som är självklart för mig.

Med det sagt kan jag bara konstatera att ni har fått utskickat den åtterrappport som finns. Vi är beredda att svara på eventuella frågor om den.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag ser inte att någon har frågor. Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 28 januari 2019 och dagordningspunkt 3, Ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 4 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Sedan den 1 januari är Rumänien ordförande i rådet. Som traditionen bjuder kommer de att vid detta första rådsmöte presentera sitt ordförandeskapsprogram och sina prioriteringar. Om jag kort ska nämna

några av de viktigaste frågorna är det klart att arbetet på jordbrukssidan kommer att domineras av förhandlingarna om den framtida gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020.

På djur-, livsmedels- och växtområdet pågår förhandlingar om ökad transparens i livsmedelskedjan samt översynen av dricksvattendirektivet. Det rumänska ordförandeskapet har även satt upp arbetet med bekämpning och övervakning av smittsamma djursjukdomar som en prioriterad fråga liksom arbetet mot antibiotikaresistens.

På fiskerisidan finns det ett antal pågående lagstiftningsförhandlingar som ordförandeskapet kommer att driva vidare, såsom den reviderade fiskerikontrollförordningen samt förslaget om den nya Europeiska havs- och fiskerifonden.

Anf. 5 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020.

Anf. 6 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Förhandlingarna om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken pågår för fullt i rådet. Rumänerna kommer under våren att fortsätta med behandlingen av förordningsförslagen med sikte på att nå en övergripande överenskommelse i rådet om delar av reformen i juni.

Europaparlamentet planerar för en första läsning av förslagen med omröstning i plenum i mars eller april. En slutlig överenskommelse mellan parlamentet och rådet bedöms kunna ske tidigast under hösten 2019.

Vid rådsrådet kommer fokus att ligga på frågeställningar om den nya förvaltningsmodellen samt vissa delar som rör vin i den gemensamma marknadsordningen. Det handlar bland annat om att tillåta fler druvsorter för produktion av vin samt möjlighet för hybrider av vinarten Vitis att få skyddade ursprungsbezeichnungar.

Därutöver kommer kommissionen att informera om hur den ökade miljö- och klimatambitionen ska kunna förverkligas i form av olika stödåtgärder och införande av grundvillkor.

Vad gäller den nya förvaltningsmodellen handlar det bland annat om hur resultatuppföljningen av den nya politiken ska gå till. Regeringen är positiv till att ordförandeskapet lyfter upp en fråga som rör förvaltningsmodellen. Regeringen kan i grunden stödja kommissionens förslag till regelverk men anser att det finns detaljer som behöver justeras för att den nya politiken ska fungera optimalt.

Att gå från en jordbrukspolitik som bygger på att kommissionen följer upp regelefterlevnad i varje land till en ny förvaltningsmodell där kommissionen följer upp resultatet är en central del i reformen. För regeringen är det viktigt att utformningen av reglerna för en ny förvaltningsmodell ger incitament till att sätta ambitiösa mål, att regelverket leder till goda möjligheter till uppföljning samtidigt som det fungerar som ett stöd för medlemsländerna i genomförandet. Det bör också vara administrativt enkelt för medlemsländerna att ta fram resultatrapporteringen.

Vad gäller förslagen som rör vin anser regeringen att dessa leder till ett mer modernt regelverk och stöder därför de föreslagna förändringarna.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Som ni märker behandlar vi båda punkterna, a och b, på en och samma gång.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Vi är rädda för att reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken inte kommer att bli någon större reform. Vi har diskuterat det här många gånger förut, men jag vill lyfta upp en aspekt där jag vill veta om det har hänt någonting. Det gäller kommissionens förslag om ett tak för stödbelopp till jordbruksföretag.

Vänsterpartiet tycker att det är rimligt att man har en begränsning för hur mycket bidrag som kan betalas ut till en mottagare. Men vad jag har förstått har regeringen motsatt sig att man ska ett sådant tak. Jag skulle vilja veta varför. Är det inte rimligt att stora företag som redan har mer pengar än de behöver inte ska kunna få obegränsat med bidrag från EU:s jordbrukspolitik?

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redovisningen!

Jag har först några påståenden som jag hoppas att statsrådet lägger på minnet. Det är viktigt att reformen leder till ökad konkurrenskraft i sektorn. Det gäller speciellt det svenska jordbruket, vars konkurrenskraft verkligen behöver förstärkas. Samtidigt måste vi, apropå att det blir en liten nationalisering av möjligheter, vara noga med att påpeka att det inte får bli en ojämn konkurrenssituation mellan medlemsländerna inom Europeiska unionen.

En annan sak där det är viktigt att statsrådet verkligen driver på, precis som vi har försökt göra från svensk sida i många år, är när det gäller förenklingar. Det är mer än viktigt att systemen blir både transparenta och enkla, så att alla förstår varför de finns och så att de blir enklare att hantera, både för den som är sökande och för den som ska kontrollera och sedermera betala ut eventuella ersättningar.

Det är också viktigt att vi från svensk sida försöker driva på för en reform som går hand i hand med den livsmedelsstrategi som riksdagen med stor och bred enighet har antagit.

Min fråga är: Hur säkerställer vi att medlemsländerna faktiskt gör insatser, apropå den möjlighet som nu kommer att komma med lite nationella spelrum, och att det inte blir ojämn konkurrens mellan de olika medlemsländerna? Det är jätteorolig för.

Anf. 10 ÅSA COENRAADS (M):

Statsrådet! Vi hade en diskussion på miljö- och jordbruksutskottet om det här ärendet i går. I en diskussion hade vi samma syn på flexibiliteten mellan pelare 1 och pelare 2. Eftersom den inte finns med i det skriftliga materialet skulle jag vilja be statsrådet nämna någonting om hur man ser på det fortsättningsvis.

Anf. 11 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Välkommen till EU-nämnden, statsrådet!

Jag har en fråga om tidsplanen och regeringens syn på om den kan hållas. Det har varit problem under den här programperioden; det blev sena förhandlingar om det nuvarande CAP-systemet. Det finns en farhåga att även den här omgångens förhandlingar ska dra ut på tiden. Ministern redogjorde egentligen för en något förskjuten tidsplan jämfört med vad vi tidigare har hört redovisas. Hur ser ministern och regeringen på möjligheten att hålla tidsplanen?

Och hur väl förberedda är till exempel svenska Jordbruksverket när det gäller att implementera det nya systemet? Vi vill inte återigen hamna en i sådan situation som vi har haft under den här perioden då väldigt mycket stöd och utbetalningar har försenats. Enskilda lantbruksföretag har helt enkelt kommit i kläm och drabbats hårt.

Anf. 12 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag kommer att köra en hybrid – för att använda ett uttryck som förekommer här – där jag säger några ord om frågorna och på flera av dem sedan lämnar över till tjänstemännen för mer detaljerade svar. Jag är mån om att ni ska få så heltäckande och bra svar som möjligt.

Det var en utmaning att hinna skriva upp alla goda frågor och inspel. Jag hoppas att jag har fått med allt. Annars får ni gärna begära ordet igen och tala om att jag har missat något eller om jag har missförstått och det behöver förtydligas.

Jens Holm frågade om taket för stöd för jordbrukare. Den frågan kommer inte upp på måndag. Men det är en relevant frågeställning. Vi har generellt en ingång som handlar om att pengar ska användas effektivt. Det är hela tiden vår ingång i de här förhandlingarna.

Jag lämnar över till Lars Olsson så att han kan svara mer exakt på hur diskussionerna och tankarna har gått.

Anf. 13 Departementsrådet LARS OLSSON:

Frågan om takbeloppen är en av de större övergripande policymässiga frågorna som man har klamrat och där man hänvisar till förhandlingarna om budgetramen. Samtidigt säger rumänerna att den ändå kan komma upp för diskussion i rådet under våren. Då handlar det sannolikt om diskussioner om möjligheten att göra avdrag för arbetskostnader innan man inför takbeloppet.

Som Jennie nämnde står frågan inte på dagordningen för det här råds-mötet, men den kan komma upp vid ett senare tillfälle.

Anf. 14 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag går vidare till Eskil Erlandssons frågor och börjar med att instämma i de påståenden som han inledde med. Ökad konkurrenskraft i jordbruket är en prioriterad fråga, också för den här regeringen. Att man säkerställer konkurrensneutralitet är centralt och något som ligger i botten för hela det svenska resonemanget. Där har vi en samsyn.

Förenklingsfrågor är också jätteviktiga. Det ska vara transparent och enkelt. Och självklart är vår ambition att se till att det som görs på området synkroniserar med den livsmedelsstrategi som vi har tagit fram och som ligger till grund för hela vårt arbete på området.

Jag bedömer alltså att jag med gott samvete kan säga att vi har samma målsättningar på området. Det känner jag mig trygg med.

Sedan hade du en konkret fråga om hur vi ska säkerställa lika konkurrens. Givet att jag har försäkrat att vi är helt överens tänkte jag ändå ge möjligheten till Lars Olsson om han vill säga någonting om hur vi mer specifikt resonerar om det i de här förhandlingarna.

Anf. 15 Departementsrådet LARS OLSSON:

Jag kan nämna två saker. En är vikten av att kommissionen följer upp hur varje medlemsland genomför, vidare att man genomför och inför åtgärder som ger resultat mot alla de nio målsättningarna.

En utgångspunkt som Sverige har haft är vikten av att man öronmärker medel för att satsa på miljö och klimat. Miljö och klimat och höga ambitioner där är en viktig fråga för Sverige och har varit det i förhandlingarna.

Att sätta som ett mål för alla länder att öronmärka tillräckligt mycket medel skapar lika konkurrensvillkor så att inte några länder inte satsar på miljö och klimat utan bara fokuserar på konkurrenskraft för det egna jordbruket.

Anf. 16 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Då har vi Åsa Coenraads fråga. Precis som Åsa Coenraads nämnde var det en fråga som hon lyfte upp lite grann i går. Jag har försökt utveckla i mitt svar den grundsyn som regeringen har om budgetrestriktivitet och annat.

Vi är måna om att de pengar som vi lägger in används effektivt. Vi är generellt sett för att man kan tänka sig en ökad flexibilitet från pelare 1 till pelare 2. Det är inga konstigheter såsom jag ser det. Däremot är inte just den frågan uppe för diskussion på ministerrådet. Det är också skälet till varför det inte finns utvecklat i text i nuläget.

Sedan frågade Johan Hultberg om tidsplanen. Jag har redovisat för hur tidsplanen ser ut. Jag kommer att lämna över ordet till Lars Olsson för att svara på vad som är skälet till att det möjligen är en förskjuten tidsplan. Han är mer uppdaterad än jag. Jag har ingen koll på hur den ser ut sedan tidigare.

Det fanns också en mer specifik fråga om hur väl förberett Sverige är för att ta emot detta. Den kommer jag också att lämna över till Lars Olsson att svara på.

Anf. 17 Departementsrådet LARS OLSSON:

Kommissionens tidsplan har förändrats lite. Nu meddelar man att man har som mål att det ska bli en överenskommelse om den fleråriga budgetramen i oktober. Det kommer inte att bli något beslut om CAP-reformen innan dess. Om det går bra kan man kanske förvänta sig att man når en överenskommelse om CAP-reformen innan det här året är slut.

Enligt förordningarna ska varje land ta fram en strategisk plan egentligen redan detta år. Det kommer inte att finnas utrymme för det. Flera länder har framfört att man åtminstone vill ha ett par års övergångsperiod. Då skulle i så fall den nya politiken kanske träda i kraft 2022 eller 2023.

När det gäller Jordbruksverkets förberedelser handlar mycket om hur stora förändringar Sverige väljer att göra i den strategiska planen eller i

politiken och hur mycket man behöver bygga om i it-system eller annat och hur utmanande det då blir för Jordbruksverket.

Anf. 18 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Det är mest en följdfråga på det sista svaret. Planerar man att förlänga den jordbrukspolitik som nu gäller under övergångsperioden, eller hur ska det i praktiken fungera för både brukare och myndigheten? Det handlar om att man kör över, om du förstår vad jag frågar om.

Anf. 19 JENS HOLM (V):

Jag vill hänvisa till vår avvikande mening. Där menar vi att reformen av den gemensamma jordbrukspolitik inte kommer att bli en tillräckligt stor reform. I synnerhet på miljö- och klimatområdet kommer vi att fortsätta att få en jordbrukspolitik som understöder ett storskaligt jordbruk med många negativa konsekvenser för miljön och klimatet. Det finns också den ekonomiska aspekten. Vi ser att Sverige tyvärr inte driver på för att de största mottagarna av bidrag ska få mindre pengar i fortsättningen och att man ska ha en mer rättvis jordbrukspolitik.

Fru ordförande! Jag tycker att det är lite konstigt när vi nu ändå diskuterar jordbrukspolitik. Det finns centrala komponenter av den som vi ställer frågor om, och så får vi svaret att det kan man inte svara på här och nu därför att det inte finns uppe på dagordningen. Jag tycker ändå att det handlar om reformer av den gemensamma jordbrukspolitik. Då borde man kunna prata om de förslag som finns uppe i luften. Jag vet inte exakt vad som tas upp på sammanträdet nästa vecka. Men att väcka frågan om till exempel ett takbelopp med finansministern finns inte, för finansministern kommer att hänvisa tillbaka till landsbygdsministern.

Anf. 20 PYRY NIEMI (S):

Tack, statsrådet, och välkommen till EU-nämnden! Vi har pratat om det här i många år. Vi är väldigt glada för den ökade flexibiliteten. Jag tycker att den är intressant. Det är också en känd svensk position att vi gärna vill ha mer på pelare två än på pelare ett av flera skäl.

Det står också följande: ”I planen ska länderna genom val av åtgärder och stöd villkor”, och så vidare, och ”budgetfördelning ... redovisa hur de allmänna och specifika målen för” den gemensamma jordbrukspolitik ”ska kunna nås.”

Jag ställer frågan: Finns det uppe på bordet vad det är för slags allmänna och specifika mål?

Anf. 21 ORDFÖRANDE:

Processerna och processfrågan är något som vi ständigt tar upp och utvecklar. Givetvis får man ta upp vilka frågor man vill också förmedla till ministern. Det faller tillbaka på att regeringen måste be om ett mandat för att kunna företräda en viss åsikt. Den har mandat i några av de frågor som kommit upp här tidigare. Om de mot förmodan skulle komma upp är det vad regeringen har mandat att framföra. Vi känner också till vilka mandat vi har givit. Om vi har en åsikt om att de behöver ändras får vi såklart ta upp det. Annars är det som vi redan har sagt som gäller i de frågorna.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Det förstår jag, fru ordförande. Med respekt för att vi har en helt ny minister på posten kan jag förstå att det kanske blir som det blir. Men jag tycker också att man från regeringens sida kan vara lite generös och förhålla sig till de frågor som kommer upp som ändå är relevanta för just den här punkten. Ministern får se det som ett medskick.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Absolut. Eftersom jag har kamperat ihop med dig i Europaparlamentet i några år vet du också motargumenten mot din ståndpunkt, även om du inte vet just vilket argument som regeringen väljer att betona. Vi får väl se framöver.

Anf. 24 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag funderade på om jag skulle slänga om i ordningen och hoppa in där. Det kommer jag säkert att göra sedan. Men för att inte tappa bort någonting håller jag mig till den ordning som frågorna är ställda när jag svarar på dem nu.

Jag börjar med Eskil Erlandsson som ställde frågan om vad som händer med det som ligger nu när tidsplanen blir förskjuten. Jag låter Lars Olsson svara.

Anf. 25 Departementsrådet LARS OLSSON:

Vi väntar fortfarande på hur kommissionens övergångsförordningar kommer att se ut, men sannolikt kommer man att förlänga det nuvarande regelverket. Sedan är det en utmaning med brexit i och med att budgeten kommer att minska från 2021. Det gör att man på något sätt måste anpassa sig i länderna till den nya budgetsituationen.

Anf. 26 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Då tar jag Jens Holms inte direkta fråga i någon mening i det här läget utan snarare ett medskick och synpunkter. Jag har ändå någon reflektion som jag vill göra på dem.

Jag noterar att du hänvisar till en tidigare avvikande mening. Det är väl ingenting konstigt givet att svenska positioner inte har förflyttat sig. Jag tänker då att andra sedan tidigare aviserade avvikande meningar sannolikt inte heller har gjort det. Det är ingenting konstigt, utan jag noterar den.

Vi har försökt att svara på frågorna. Även jag har försökt att svara på frågorna, även om det var av ganska övergripande art. Det finns i handlingarna vilka frågor som kommer upp specifikt på mötet. Det stämmer inte att man inte kan känna till vilka frågor som ligger på bordet. Det framgår av handlingarna.

Vi väljer givetvis helt naturligt att svara på frågorna inför det rådsmöte som finns. Men vi tar givetvis också upp en diskussion och emot frågor i andra frågor på ett rent övergripande plan. Men där finns av förklarliga skäl inget skrivet eller förberett i papperen.

För att vara tydlig handlar det på den här punkten om förvaltningsmodellen och vin, om det inte var tydligt sedan tidigare. Vill du tillägga någonting, Lars Olsson? Har jag glömt något? Det har jag inte på den frågan. Nu blir mina medarbetare lite förvirrade över vad jag menar.

Jag går vidare till Pyry Niemis fråga. Pyry frågar om det finns specificerat om allmänna och specificerade mål. Jag lämnar över ordet till Lars Olsson.

Anf. 27 Departementsrådet LARS OLSSON:

Det finns tre allmänna mål och sedan de nio specifika målen. De anges i förordningen. De tre allmänna målen är ekologiskt, miljömässigt och socialt hållbart, lite övergripande, och sedan är det nio specifika mål.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den information som vi fått på några av punkterna. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till punkten 5 på rådsdagordningen, Proteinplanen.

Anf. 29 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ni märker att vi här arbetar oss upp till det allt svårare och mer detaljerade i någon mening.

Fru ordförande! Kommissionen har arbetat för att ta fram en strategi för att stärka utvecklingen av produktionen av proteingrödor i Europa mot bakgrund av att det i dag finns ett stort beroende av import från tredjeland. I november 2018 presenterade kommissionen en rapport där det i slutsatserna konstaterades att EU bör satsa på bland annat forskning, utbildning, kunskapsspridning samt växtförädling.

Regeringen ser positivt på att frågan tas upp då det är viktigt att utveckla och öka konkurrenskraften för EU:s produktion av proteingrödor. Det ligger i linje med livsmedelsstrategins övergripande mål.

Ordförandeskapet har ställt två frågor till medlemsstaterna inför diskussionen vid ministerrådet på måndag. Den ena handlar om vilka verktyg som kan bidra till att öka produktionen av växtprotein i EU. Den andra frågan berör om frivilligt kopplat stöd är ett effektivt verktyg.

Det hölls i går en överläggning i miljö- och jordbruksutskottet. Vi har sedan dess utvecklat ståndpunkten i den första frågan. På den första frågan ser regeringen positivt på att genom forskning, kunskapsutveckling och fortsatt utveckling av växtförädlingsteknik främja odling av högvärdiga proteinkällor i EU.

Sveriges position om en kraftigt minskad EU-budget och en stabiliserad EU-avgift ska vara strikt vägledande för budgetpåverkande förhandlingar inom samtliga utgiftsområden. Regeringen är inom ramen för Sveriges budgetrestriktiva hållning positiv till möjligheten till fortsatt stöd inom Horizon 2020 och efterföljande forskningsprogram inom EU liksom fortsatt stöd inom det europeiska innovationspartnerskapet, EIP. Det är viktigt att handelsstödande åtgärder, exempelvis ytterligare kopplade stöd, inte införs då det inte är i linje med ökad marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitikerna.

När det gäller den andra frågan ser regeringen problematiskt på marknadsstörande stöd. Det kopplade stödet för proteingrödor som tillåts i dag bör inte öka. Det är inte i linje med ökad marknadsorientering av CAP. Regeringen kan inom ramen för obligatoriska miljöåtaganden däremot stödja odling av kvävefixerade grödor, exempelvis ärtor och bönor, eftersom det kan ge miljöfördelar.

Anf. 30 BETTY MALMBERG (M):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Som statsrådet mycket riktigt sa diskuterades frågeställningarna inför jordbruksrådet. Vi är tacksamma från Moderaternas sida att regeringen har hörsammat oss och utvecklat ståndpunkten gentemot hur den såg ut i går vid miljö- och jordbruksutskottets möte. Ibland kan det finnas förbättringsförslag. Vi får hoppas att ministern ska tycka att det är något man kan ta till sig.

Det gäller den första meningen. Där står att regeringen ser positivt på att det sker genom forskning, kunskapsutveckling och fortsatt utveckling av växtförädlingsteknik. Egentligen skulle vi önska att det inte bara handlar om fortsatt utveckling av teknik utan att det också handlar om användning av modern teknik. Vårt förslag skulle vara att vi ersätter orden ”fortsatt utveckling av” med användning av modern teknik. Skälet är att det redan finns framtaget. Vi kan utveckla metoder i all oändlighet, men om de sedan inte kommer till användning och implementeras når vi inte så mycket längre.

Det här är alltså vårt förslag till ändring.

Anf. 31 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Vi har hört här att kommissionen har tagit initiativ till en strategisk plan för att främja odlingen av proteingrödor i EU. Det är ett viktigt initiativ både för EU och för Sverige. Sedan har kommissionen hållit en konferens och skrivit en rapport, och i dokumentet som kom i förrgår ställer kommissionen ett antal frågor. I den första frågan ingår frågeställningen om huruvida kommissionen har missat några potentiella möjligheter i sin rapport. Eftersom kommissionen nämner växtförädling men missar den stora potentiella möjligheten att använda moderna växtförädlingstekniker finns det något som de har missat, för de teknikerna skulle öka sannolikheten avsevärt att nå den här målsättningen som kommissionen har.

Positionen har förändrat sig, och vi är glada över att departementet kunde stoppa in en text om det här i den svenska positionen. Det tackar vi för. Men teknikutvecklingen på området har varit så snabb de senaste årtiondena, och flera nya tekniker har utvecklats som med framgång skulle kunna användas för att bidra kraftigt till målsättningen. De är precisa, enkla och har lågriskprofil. Det är just därför som användandet av teknikerna är viktigt att framhäva. Fortsatt utveckling av tekniker är positivt men tar mycket lång tid, och det är osäkert om de kan bidra med någonting ytterligare utöver det som befintliga tekniker kan.

Vad som behövs, som vi ser det, är att Sverige nämner att de här teknikerna behövs för att nå målsättningen så att en diskussion kan börja på EU-nivå om hur vi ska kunna använda dem. Som vi ser det har EU, Sverige och landsbygden inte råd att inte utnyttja den här potentialen. Världens livsmedelsproduktion har ökat drastiskt den senaste tiden utom i EU. I Sverige har den till och med minskat.

Vi skulle kunna tänka oss att det skulle vara tillräckligt med en mening som den här: Moderna växtförädlingstekniker kan ge viktiga bidrag för att uppnå målet och bör därför ingå i EU:s arbete mot målsättningen.

Vi kan också tänka oss att det räcker att byta ut ord i skrivningen på så sätt att man byter ut ”fortsatt utveckling” mot användningen av modern.

Då blir det alltså: Regeringen ser positivt på att genom forskning, kunskapsutveckling och användning av modern växtförädlingsteknik främja odling.

Det är i likhet med Moderaternas förslag, om jag har förstått det rätt.

Anf. 32 JENS HOLM (V):

Det är intressant med en plan för att öka produktionen av växtbaserat protein i EU. I Sverige har vi stora möjligheter att producera mer gräsrätter, bruna bönor, linser och så vidare. Det som jag kanske tycker att man missar lite grann i den här diskussionen är varför vi ska göra det här. Ett av skälen är förstås att vi ska stärka unionens förmåga att själv producera de här grödorna och inte vara beroende av till exempel sojaimport. Men en annan dimension är att vi helt enkelt behöver äta mer växtbaserad föda och mindre animalier, inte minst av klimatskäl men också av folkhälsoskäl.

Jag undrar om det är en dimension som ministern är beredd att ta in i den här diskussionen, alltså vikten av minskad köttkonsumtion och mer konsumtion av växtbaserade proteiner.

Jag tror att det finns en enorm potential att produktutveckla hållbar, lokalt producerad växtbaserad mat.

Anf. 33 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket för redogörelsen, statsrådet!

Jag kan instämma i allra högsta grad i det som Betty Malmberg säger om att det är viktigt att vi har såväl utveckling som tillämpning och användning av det som är utvecklat. Vi vet att EU inte direkt går i bräsch när det gäller att växtförädla, utan det är tvärtom så att man inte kan uppnå den kvalificerade majoritet bland medlemsländerna som krävs för att till exempel gå in på GMO-baserade grödor och så vidare. Jag tror därför att det är viktigt att vi behåller både utveckling och tillämpning av det som redan är utvecklat för att vi ska kunna vara en tydlig röst i det framåtblickande EU som vi vill se.

Statsrådet sa att där regeringens ståndpunkter står kvar är det det som hon anser ligger fast, så att säga. Då måste jag igen framföra att Liberalernas ståndpunkt står kvar där vi säger att det inte är som högsta prioritet att vi ska ha en liten EU-budget. Den högsta prioriteten är att pengarna ska användas där de gör bäst nytta. Liberalerna ställer sig inte bakom det här ständiga om att EU inte får lov att kosta. EU ska kosta när det gör nytta, men annars ska pengarna läggas på annat där de gör nytta.

Anf. 34 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Det är spännande att träffa ett nytt statsråd. Jag önskar lycka till med det nya jobbet!

Vi vill från Kristdemokraterna stötta Moderaternas förslag till tillägg. Vi tror att allt som kan göra att det blir tydligare och mer också av en uppmaning till att använda den moderna teknik som finns är bra. Vi tycker också att det är viktigt att det som står här om en kraftigt minskad EU-budget står kvar. Det har vi varit tydliga med både från Moderaterna och från Kristdemokraterna, och det kommer vi att fortsätta att stå fast vid.

Anf. 35 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag funderar på om jag ska försöka mig på att hoppa lite grann mellan frågorna eftersom flera frågor i någon mening hänger ihop och Jens Holm har en annan ingång i sin fråga. Jag börjar alltså med att svara Jens Holm.

Jag har stor respekt för åsikten att vi bör öka användningen av växtbaserade proteiner och att det finns många fördelar med det. Däremot är det väl så att just i den här övergripande diskussionen är det ingenting som vi har skrivit in i den svenska ståndpunkten. Det innebär inte att det inte är någonting som vi generellt sett kan vara positiva till, såklart, men det här är en diskussionspunkt och det är ganska tidigt i processen. Jag tar med mig det som ett inspel i nuläget och noterar att det har kommit in.

Sedan kom lite mer specifika, tydliga krav som handlar om att man vill göra tillägg i eller förändra texten. Det finns lite variation på hur ni uttrycker det, men i princip, som jag uppfattar det, finns det flera som förespråkar att man ska göra ett tillägg om användning.

Det som jag spontant kan konstatera är att det givetvis är rätt att ska man ha stort fokus på forskning och utveckling och ta fram nya tekniker bör grundsyftet givetvis vara att det ska komma samhället och människor till del. Det i sig är alltså ingenting konstigt.

Jag kan också konstatera att i den livsmedelsstrategi som ju är antagen och förankrad i partierna i Sveriges riksdag står följande: ”Nya tekniska metoder och innovationer bör utnyttjas för att säkerställa tillgång till lokala och regionala sorter samt för att bidra till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser och till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat.” Det är i någon mening ett uttryck för att vi i Sverige också står bakom att man ska kunna tillämpa den teknik som finns.

Jag kommer att lämna ordet vidare för lite mer specifika svar, men jag kan väl jämte det dock konstatera att samtidigt i en övergripande diskussion som den här, där vi någonstans i grunden har en samsyn gällande svenska prioriteringar, är jag nog ganska mån om att man inte skriver fast sig alltför tydligt exakt i hur man ska uttrycka saker och ting på plats vid förhandlingsbordet. Jag tror att det kan, som en grundprincip för oss alla, om vi nu pratar grundprinciper, vara en god sådan som vi tjänar på.

Hur man använder teknik tänker jag i alla fall i någon mening också är ett nationellt beslut. Det nationella självbestämmandet är ju en annan viktig princip som vi ofta värnar här, och jag tänker att man kanske borde fundera noga på hur man uttrycker den här typen av eventuellt specifika skrivningar i sådana fall så att man inte bryter mot den principen. Jag tänker mig att vi inte är inne på att vilja att Bryssel detaljerat ska tala om för oss hur vi ska använda eventuell teknik. Jag misstänker att det inte är det ni är ute efter. Om det är det får ni säga till.

Det handlar väl om att väga ord och fundera på hur man uttrycker sig klokt i så fall.

Jag lämnar över ordet till dem som faktiskt kan sådant här i grunden.

Anf. 36 Ämnesrådet CARINA KNORPP:

Den här lagstiftningen är ju EU-harmoniserad när det gäller vilka tekniker som man får använda och hur det benämns. Det finns en process för hur man hanterar det i andra delar av EU-sammanhanget. Just nu diskuteras det i kommissionsarbetsgrupper och på andra ställen, och det är väl där som den här typen av diskussion kommer att bli mer fruktsam.

Anf. 37 TINA ACKETOFT (L):

Jag är också vän av att vi ger öppna mandat men att vi har samma grundsyn. Det är något som är unikt för Sverige att vi har den här täta dialogen mellan regering och riksdag. Jag kan också i allra högsta grad säga: Nej, från Liberalernas sida binder vi inte fast regeringen vid några ord. Däremot delar vi åsikten att det är viktigt att vi tillämpar tekniken och att vi kommer längre inom EU. Som det är nu går både Amerika och Kina förbi oss när det gäller växtförädlingsdiskussionen och produktionen.

Grundtanken tror jag alltså att vi delar, men nej, jag vill inte låsa fast ministern vid några ord.

Anf. 38 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Tack för svaren!

Jag tänker så här: Frågan är ställd från EU-kommissionen. EU-kommissionen vill veta och vi bör svara. Det vi framför här är egentligen bara ett svar på vad EU-kommissionen efterfrågar. De vill veta vad medlemsstaterna tycker är viktigt för att nå den här målsättningen. Det kan mycket väl vara så att kommissionen förväntar sig och hoppas på svar från medlemsstaterna där någon tar upp den här dimensionen med tanke på hur ämnet ser ut.

Jag förstår svårigheten med att ta med sig exakta formuleringar och framföra dem. Men jag tänker att om man bara framför att man ska använda detta utan att säga att man ska använda *modern* växtförädlingsteknik tillför man inget nytt, för det har kommissionen sagt i sitt dokument.

Vi har i dag inget nationellt utrymme i den här frågan, så vi är redan bundna till händer och fötter. Ska det bli någon ordning på detta måste frågan komma upp för diskussion inom EU. Det diskuteras på andra ställen i EU, men här är frågan också relevant, för den är avgörande för att nå målsättningen med proteingrödor. Jag tror att man måste göra upp med att den här frågeställningen ignoreras, och det kan man göra väldigt enkelt genom att ta upp det där det verkligen är relevant. Och här är det verkligen relevant.

Vi är nöjda om vi vet att regeringen tar upp frågan i det här sammanhanget för diskussion och inte pressar på för någon lösning utan bara nämner att det här är en relevant faktor för att nå målsättningen.

Anf. 39 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för svaren!

Jag tycker att statsrådet kanske är väl ängslig vad gäller att uttrycka en åsikt. Det kan jag visserligen hysa respekt för givet att hon är helt ny i sin roll. Det är dock viktigt att Sverige uttrycker en åsikt när denna diskussion förs.

Vi måste vara på det klara med att Sverige och Europa befinner sig i ett allvarligt läge i fråga om växtförädling. Stora forskningsbolag väljer att göra investeringar i andra länder. Man flyttar sin utveckling från Sverige och Europa. Vi halkar efter i teknikutveckling och implementering av de metoder som redan finns.

Jag har förmånen att även sitta i Gentekniknämnden och möter där den enorma frustration som svenska forskare känner när det gäller

tillämpningen av GMO-lagstiftningen i Europa och de domslut som har kommit på senare tid.

Jag tycker därför att det är viktigt att uttrycka en åsikt på detta område. Det ska naturligtvis göras på ett balanserat vis. Vi har dock en rejäl utmaning, eftersom vi faktiskt behöver öka vår produktion av proteingrödor. Vi har också en rejäl utmaning vad gäller att trygga förutsättningarna för växtförädling i Sverige och Europa. Denna utmaning måste regeringen ta på allvar, och jag tror att man gör det bäst genom att uttrycka en åsikt.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag förstår era argument och relevansen i att ta upp frågan här. Samtidigt blir det lite olyckligt om vi under ett EU-nämndsmöte tar hela diskussionen om frågan om GMO för att ge regeringen ett mandat till ett ministerråd utan att frågan uttryckligen och formellt är uppsatt på dagordningen. Jag skulle vilja att man först diskuterade detta på djupet i berört fackutskott och att vi gav utrymme för en sådan diskussion.

Jag vet att detta togs upp i går, men det är ändå inte tillräckligt. När man driver sådana förhandlingar ska Sveriges ståndpunkt helst hålla under ett antal år. Därför känns detta lite förhastat.

Jag skulle vilja att vi ajournerar mötet några minuter för att fundera över hur vi går vidare med diskussionen och processen.

Ajournering

EU-nämnden beslutade kl. 09.47 på förslag av ordföranden att ajournera samrådet.

Återupptaget samråd

Samrådet återupptogs kl. 09.56.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar sammanträdet, och jag lämnar ordet till statsrådet.

Anf. 42 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Precis som vi resonerade om under ajourneringen behöver vi vara tydliga med att skilja ut det som handlar om GMO i detta och ta det i särskild ordning och vid lämplig tidpunkt. Regeringen kan dock komplettera texten med en hänvisning till den livsmedelsstrategi som är förhandlad och klar. Citatet lyder ordagrant på följande sätt: ”Nya tekniska metoder och innovationer bör utnyttjas för att säkerställa tillgång till lokala och regionala sorter samt för att bidra till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser och till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat.”

2018/19:18
25 januari

Anf. 43 BETTY MALMBERG (M):

Fru ordförande! Det känns positivt att vi kan diskutera och att statsrådet tar till sig de synpunkter som finns runt bordet. Vi från Moderaterna ställer oss bakom den föreslagna skrivning som statsrådet nu lägger fram.

Anf. 44 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Tack statsrådet och departementet i sin helhet! Sverigedemokraterna tycker att detta är en smidig och intelligent lösning på frågan. Vi ställer oss bakom detta.

Anf. 45 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru ordförande! Eftersom detta är mitt första inlägg i diskussionen vill jag inledningsvis bara klargöra att jag och Miljöpartiet tycker att det är väldigt bra att man börjat arbeta med hur vi kan få större tillgång till proteingrödor. Det är en av de frågor som är viktiga för att öka resiliensen i det europeiska och även det svenska jordbruket jämte hur vi minskar beroendet av fossila bränslen, tillförseln av kemikalier och beroendet av konstgödsel, vilket också är tillämpligt i den diskussion vi har här. Egen odling av proteingrödor är alltså en viktig del i detta.

Precis som tidigare har lyfts upp här finns det flera olika vinster i detta. Bland annat kan den lokala ekonomin stärkas. Det går väl ihop med den utveckling som finns i svenskt jordbruk. Som Jens Holm tidigare påpekade kan det även leda till en utveckling där vi fortsätter med det trendbrott som vi sett i Sverige vad gäller något minskad animaliekonsumtion och ökad konsumtion av vegetariska livsmedel.

Angående den diskussion som förts i dag, och när det kommer upp på detta sätt, tycker jag att det är en bra ordning att hitta former för att ta den i botten, speciellt i början av en mandatperiod. I övrigt hänvisar man till det som redan är antaget och framförhandlat på det sätt som finns i livsmedelsstrategin. Vi stöder alltså en sådan ordning.

Anf. 46 TINA ACKETOFT (L):

Jag tackar för ett konstruktivt handläggande. Vi ställer oss bakom denna linje.

Anf. 47 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

För formens skull vill jag instämma i det ändringsförslag som ministern lade fram. Det tackar vi för och stöder.

Anf. 48 JENS HOLM (V):

Vi kan också stå bakom det här tillägget.

Anf. 49 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Finns det något att säga där, statsrådet?

Anf. 50 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Vi är beredda att svara på frågor under denna punkt.

2018/19:18

25 januari

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen och för dagens sammanträde.

Är jag rätt informerad av Åsa Coenraads är det så att du fyller år i dag, statsrådet. Är det så att du firar genom att gå hit gratuleras du av hela nämnden. Dessutom vet jag att Eskil Erlandsson fyller år i dag. Även han gratuleras. Är det nu någon som fyller år men sitter och håller på det ber jag om ursäkt att jag inte har kollat Facebook tillräckligt noga i dag på morgonen. Men grattis till er båda!

Anf. 52 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Tack! Det var faktiskt någon som hade uppmärksammat det faktum att en före detta jordbruksminister och den nuvarande jordbruksministern delar födelsedag. Jag väljer att tolka det som något positivt.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Absolut! Tack så hemskt mycket för i dag!

Innehållsförteckning

§ 1 Jordbruk och fiske

	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 8 JENS HOLM (V)	3
Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C).....	3
Anf. 10 ÅSA COENRAADS (M)	3
Anf. 11 JOHAN HULTBERG (M)	4
Anf. 12 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	4
Anf. 13 Departementsrådet LARS OLSSON	4
Anf. 14 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	4
Anf. 15 Departementsrådet LARS OLSSON.....	5
Anf. 16 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	5
Anf. 17 Departementsrådet LARS OLSSON.....	5
Anf. 18 ESKIL ERLANDSSON (C).....	6
Anf. 19 JENS HOLM (V)	6
Anf. 20 PYRY NIEMI (S).....	6
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 22 JENS HOLM (V)	7
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 24 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	7
Anf. 25 Departementsrådet LARS OLSSON	7
Anf. 26 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	7
Anf. 27 Departementsrådet LARS OLSSON.....	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 29 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	8
Anf. 30 BETTY MALMBERG (M).....	9
Anf. 31 STAFFAN EKLÖF (SD)	9
Anf. 32 JENS HOLM (V)	10
Anf. 33 TINA ACKETOFT (L)	10
Anf. 34 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	10
Anf. 35 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	11
Anf. 36 Ämnesrådet CARINA KNORPP	11
Anf. 37 TINA ACKETOFT (L)	12
Anf. 38 STAFFAN EKLÖF (SD)	12
Anf. 39 JOHAN HULTBERG (M)	12
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	13
Ajournering	
	13
Återupptaget samråd	
	13
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 42 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	13

Anf. 43	BETTY MALMBERG (M)	13	2018/19:18
Anf. 44	STAFFAN EKLÖF (SD)	14	<u>25 januari</u>
Anf. 45	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	14	
Anf. 46	TINA ACKETOFT (L)	14	
Anf. 47	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	14	
Anf. 48	JENS HOLM (V)	14	
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	14	
Anf. 50	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	14	
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	14	
Anf. 52	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	15	
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	15	